

Beatles-klub Az iskolában elvesztek a gyerekek

Meglehetősen nehéz lenne olyan zenekarnak klubot alakítani, amelyik, mondjuk, egy vagy két lemezt adott volna ki fennállása alatt. Ezzel szemben itt a Beatles, szinte hozzáférhetetlenül sok kis- és nagylemezzel megáldva, és nem is beszélve a hozzájuk fűződő sztorikról, amelyek legalább annyira képezik egy zenekar „imázsát”, mint a jó színpadi kiállítás. Ehhez kapcsolódik még a számos képanyag, jelen esetben a *Sárga tengeraltjáró* című film. Persze, ez csupán akkor válik igazán érdekessé és nagyszerűvé egy zenekar életében, ha belegondolunk, hogy „akkoriban” még nem voltak a maihoz hasonló színpadi látványt nyújtó technikák. Nem volt lézer és a többi, esetleg maszkokat, különböző öltözékeket hívtak segítségül, hogy a produkció még színesebb, még egyénibb legyen. A zene, persze, ma is maradt a középpontban.

Ezentúl az ifjúsági ház Beatles-klubja megváltozott formában, havonta két alkalommal tartja összejöveteleit, melyek közül az első szerdán este 6 órakor lesz, melyen a Sárga tengeraltjárót is levetítik. Ezenkívül a programban szerepel még sok-sok játék, zenei anyagok csereberéje, s még egy érdekesség: a dalszövegek elemzése, értelmezése. A szerda esti házigazda Donáth László, a jól ismert *Staféta* együttes vezetője lesz.

A la Strauss

Négy évvel ezelőtt a rádiózenekar és az ÁHZ Strauss-műsört állított össze egy franciaországi impresszárió számára. A szervezők a programban szereplő táncbetétek előadására a Lyoni Balettegyüttest kérték fel. Hamarosan kiderült, a francia táncosok nem igazán „érzik” a bécsi mester stílusát, ezért más együttes után kellett nézni. Így esett a választás a bécsi zenét közelebről ismerő Pécsi Balettre. A Strauss-programmal a magyar művészek már másodszor jártak Franciaországban. A pécsiek a turnéra két szegedi táncost is magukkal vittek. Az utazás tanulságairól Horváth Károly mesélt.

Jómagam már az előző évi programban is részt vettem. Kolep Zoltán korábban Böcker Roland nem engedte a színházból. Most azonban együtt utazhattunk, s úgy néz ki, hogy decemberben újra részt veszünk egy másik Strauss-körúton.

A franciaországi közönség hogyan fogadja a bécsi muzsikát?

Telt házak előtt szerepeltünk Monmorot-ban, Grenoble-ban, Maconban és más nagyvárosok színházaiban, sportcsarnokaiban. A lyoni auditoriumban 4 ezer néző előtt táncoltunk. A Riviérán is szívesen fogadtak minket, nem beszélve a párizsi koncertről. A Salle Pleyel is megtelt, pedig ott a legolcsóbb belépőjegy 80 frankba kerül. A következő turnéra egy Offenbach-estet és egy vadonatúj Strauss-műsört állítottak össze a szervezők.

Magyarországon is látjuk ezeket a programokat?

A Strauss-zenekarba 60 muzsikust verbuvált össze Bogár István. A muzsikusok és a 16 táncos gázsija, a jelmezek, a koreográfia igen sokba kerül. Hogy a program nyereséges lehessen, a belépőjegyek árát nagyon magasra kellene emelni. A műsor a hazai néző számára megfizethetetlen lenne. Magyarországon filmet forgatunk. Budapesten, Pozsonyban és Bécsben szabadtéri felvételeket készít velünk a francia impresszárió. A produkciót a következő körúton videokazettán árúsítják majd. A zenekar stúdiófelvételeit CD-lemezen és magnókazettán már idén is lehetett kapni a turné színhelyein.

A *Folies Bergert* meglátogatta-e az együttes?

Igen, jártunk ott, Varga Matyi bácsira hivatkoztunk, így ingyen beengedtek minket. Nagyon sokan voltak nekünk, a *Folies* programjában sok ötletet és még több pénzt fektettek be. Kicsit konzervatív, de tagadhatatlanul profi show-műsört láttunk.

Es mennyit láttak Franciaországból?

Igen keveset, mert az egy hónap alatt szinte mindennap színpadra léptünk, a „szabadidő” nagy részét pedig buszozással töltöttük. Igaz, rendszeresen megfizettek bennünket a franciák, de kemény és pontos munkát követeltek tőlünk. (pacsika)

Oktatáskutatókat hallgatva, az a benyomása támad az embernek, mintha az iskolaszervezet avulsága miatt lenne minden bajunk. A pszichológus szerint mit kell csinálni, hogy az iskola funkcionáljon, és megfelelően a várakozásainknak?

Manapság mindenki arról beszél, hogyan kapcsolódjunk Európához. Iskola-modelleket elemzünk, és a szerkezeti különbségek miatt azt gondoljuk: azért nem működik jól a mi közoktatásunk, mert rossz a struktúrája. Anélkül, hogy ennek igazságát vitatnám, magam is egy külföldi, meghozza a finn példára hivatkozva, azt hangsúlyozom: ők — mi közöttben persze figyelték a világra — a saját, árszétéveszthetetlen iskolarendszereiket alakították ki, amelyet nem szerkezeti, hanem tartalmi vonásokkal lehet markánsan jellemezni. A finn iskola gyermek- és pedagógusközpontú. Ha azt akatjuk, hogy nekünk való iskolák működjenek, nem elég átvenni valamely külföldi szisztémát. Ez ugyanis önmagában se nem jó, se nem rossz, a kérdés tudniillik az, hogy működik-e nálunk. Ehhez figyelembe kell venni, mire építhetünk. Eszre kell venni, hogy a mi iskoláinkra olyan feladatok nehezednek, amelyeket nem kifejezetten az iskolákban lehet megoldani. A pedagógusok nincsenek is felkészülve ezekre, csak nyomasztja őket.

Mire gondol?

Ha egy osztályban van két agresszív gyerek, Finn-

Nemrégiben országos közoktatási fórumot szervezett Szegeden több tudományos intézmény. A fórum alásfoglalásából idézünk: „A résztvevők a rendszerváltás stratégiai elemének az iskolák és a tanárok szakmai-pedagógiai önállóságát tekintik... Fejleszteni szükséges az iskolai önállóságot segítő pedagógiai infrastruktúrát; kívánatos, hogy a szakmai segítő-szolgáltató infrastruktúra finanszírozását az iskolák fizetőképességének keretében megteremtése biztosítsa. Fontosnak tartják a fórum résztvevői a pedagógusképzés és a pedagógus-továbbképzésnek a közoktatás igényeihez való igazítását.”

Még a konferencia idején beszélgettünk hasonló témákról Keményné dr. Gyimesi Erzsébettel, a JATE Pszichológiai Tanszékének megbízott vezetőjével.

országban azonnal az iskolában alkalmazott szakértőhöz fordul a tanító. Nem rá hárul az a feladat sem, hogy az olvasási zavarokkal küzdő gyerekekkel foglalkozzon. Magyarán, olyan infrastruktúrát, szolgáltató hálózatot létezik az oktatásnak, amely megmenti a pluszterhektől a tanárokat, ráadásul szakszerűen oldja meg a problémákat. Ilyen módon a pedagógusnak marad ideje a gyerekekre figyelni, a személyiségét alakítani. Természetesen nem egyszerre 40 tanulóval kell foglalkoznia, mint nálunk.

Gondolom, ennek nemcsak tárgyi-anyagi feltételei vannak, hanem a tanárokat is másképpen képezik.

A mi iskoláink beálltak a teljesítmény mérésére. Tantárgyakat látunk, és

szem elől veszítjük a gyereket. A tanár munkáját aszerint értékelik, tudja-e a tanuló, amit a tanterv előír. Finnországban azt mérik, milyen a légkör az osztályban, mennyire tudja megfogni a gyereket a pedagógus, hogy képes-e hatni rá. Következésképp, ott a pedagógusképzésben is fontosabb, hogy hatni képes, szuverén egyéniség-e a tanárjelölt, mint az, hogy jeles-e a szigorlata. Arra összpontosít a képzés, hogy emelje a jelöltek énkompétenciáját, vagyis az a cél, hogy határozott egyénisége legyen a tanárnak, egyszersmind a szociális kompetenciáját, vagyis megtanítják az emberek közötti „közlekedésre”. Így van esély arra, hogy a pedagógus képes lesz a gyereket is megismerni, a tehet-

ségüket ésszerűen fejleszteni. A nem túlintellektualizált iskolában elsősorban azt tanulják meg a diákok, hogyan szervezzék meg az életüket ahhoz, hogy önmagukból a legtöbbet kihozhassák. Ha a tanító abból indul ki, hogy minden gyerek tehetséges valamiben, s van pedagógiai, pszichológiai felkészültsége, érzékenysége, akkor mindenki sikeres lehet az osztályában. A tanulóknak reális képük lesz önmagukról, könnyebben boldogulnak az iskolán kívül.

Az is lehet, hogy mindenki örömmel jár iskolába?

Ezt persze illúzió lenne célul tűzni. Tény azonban, hogy főlegesen sok kudarcélmény és szorongás kíséri az iskolaévetek nálunk. Ha meg sem próbáljuk megelőzni, kiküszöbölni, beláthatatlan következményekkel kell számolnunk. A rossz légkörű iskolából kikerülőeknek nagy esélyük van arra, hogy elinduljanak a lejtőn, amelyen aztán nincs megállás. Felneveltek már nem lehet „átnevelni”. Az én veszőparipám a megelőzés. A jövőjére valamit is adó társadalomban minden figyelmet megérdemel az iskola, az a terep, amely a család mellett a legnagyobb hatással van a gyerekekre. Egy szó, mint száz: ha úgy alakul az iskolaműködés, hogy már-már elveszik benne a gyerek, háttérbe szorul a személyiség, akkor baj van. És akkor legelőször ezen kell változtatni.

Sulyok Erzsébet

A februári Tiszatáj

Zalán Tibor, Kurucz Gyula és Santa Gábor írásai mellett Csiki László kisprózája érdemel említést. Ugyancsak figyelemre méltó Szerdahelyi Zoltán interjúja Domokos Mátyással és Acs Margittal. A beszélgetés — mely egyébként egy készülő kötet része — Hajnóczy Pétert, a sokak által ismert, de csak kevesek által megismert író igyekszik bemutatni.

A Tanulmány rovatban a románságban élő, róluak alkotott képet igyekszik megismertetni velünk Miskolczi Ambrus nagyívű írása. Meggyőzően bizonyítja, hogy a történelmi események eltérő megítélése olykor az alapos ismeretek hiányából, a vizsgálódás felszínességéből

adódnak. Ugyancsak súlyos történelmi kérdésekkel szembesít a Néző rovat két tanulmánya: A Sajti Enikő írása a vajdasági magyarság 1944-es kiszolgáltatottságáról, míg N. Sz. Derzsajluk (ukrán történész) elemzése a magyarok, illetve az ukránok világháborús helyzetéről ad az eddigieknél hitelesebb képet. Találó, s mindkét népre igaz a tanulmány összefoglaló címe: „Ők nem okolhatók, hogy ebbe a helyzetbe kerültek.”

A Művészet rovat Harag Györgyre, a hat évvel ezelőtt elhunyt kiváló színházi rendezőre emlékezik. Cristian Ioan, a mester munkálása, utolsó közös munkájukról szóló naplójának egy részle-

tét teszi közzé, amely fölidézi Harag György elképzeléseit a Cseresznyés kert színreviteléről, bepillantást nyújt a kiváló művész gondolkodásába. A naplórészlet elé Ablonczy László írt bevezető sorokat.

Szépszámú kritika is olvasható a februári számban Vekerdi László, Greza Ferenc, Tatár Zándor, Szilágyi Márton, Takács László, Büky László tollából.

Jelenkori irodalmunk újabb súlyos vesztesége Szécsi Margit halála. A költőnőtől Vasy Géza, életművének kutatója búcsúzik.

A folyóiratot ebben a hónapban Szécsi András munkái illusztrálják. Találón jegyzi meg művészetéről Sütő András: „Szécsi lombtalan, vagy jórészt lombjahlott festői világa (...) épp arra készítet, hogy néhol kopját ültetve, másutt eget hasogatva, magunk világításuk ki az ablakainkat.”

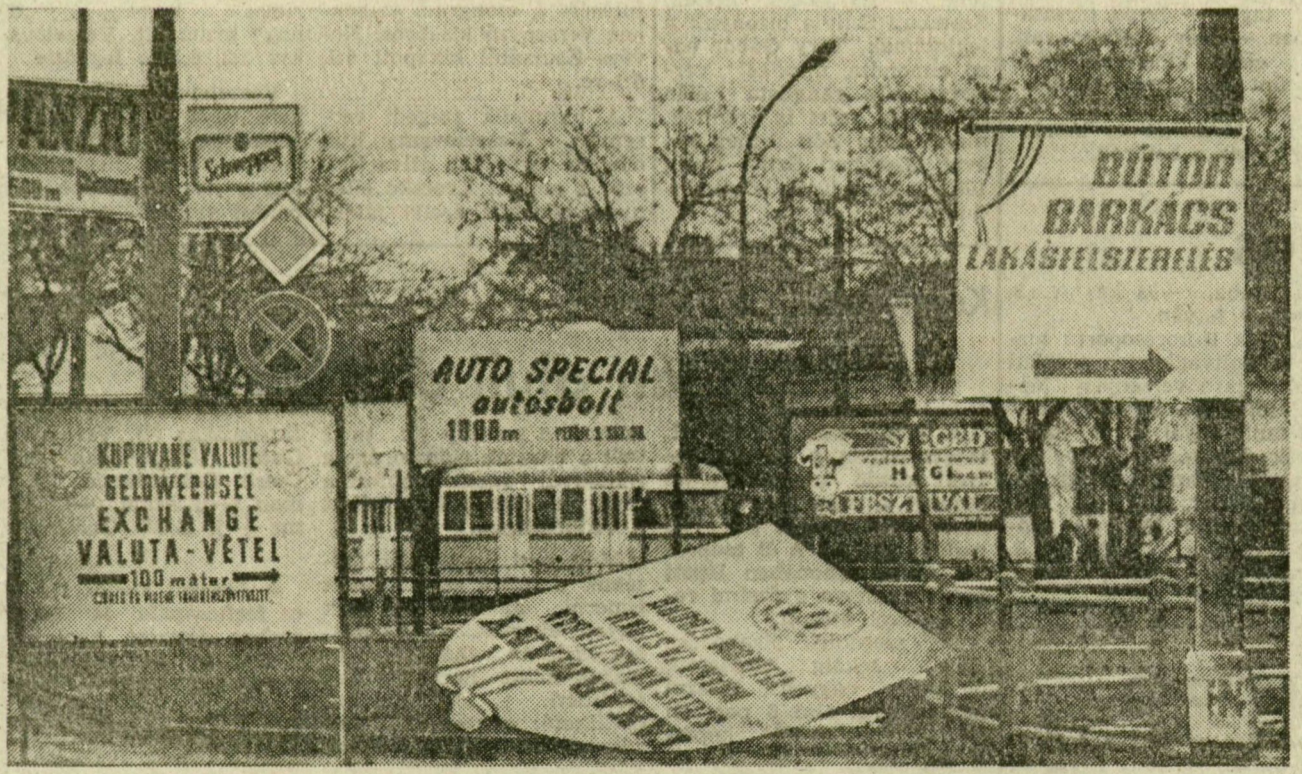
Pszicho-horror — kamaraelőadásban

Látszólag messzire kalandozott Arthur Penn rendező a Missouri fejedelemséghez hasonló klasszikus nagy filmektől, amikor a *Tél foglyai* forgatásába fogott. A végeredmény azonban némi magyarázat a szokatlan vállalkozásra. Klasszikus recept szerint készült ez a kamaradráma.

A zord észak-amerikai tél és az emberi szívekben lakó kegyetlen hideg fogja kerébe és tartja fogságban hősnőnk, aki pszichopata rabtartóinak szeszélyéből balgyűrűs ujját is elveszti, e motívummal emlékeztetve kissé a méltán népszerű Stephen King-regényre, a *Tortúrara*. Zsarolási bűncselekményről van szó, és a már halott, de értékes és veszélyes túszerzőjét alakítja kitűnően Mary Steenburgen, a legutóbb a *Vissza a jövőbe III.* c. filmben látott művésznő. Ezzel együtt hármas szerepet old meg. Egyszersmind ő a már meggyilkolt páciens, az áldozattá lett zsaroló ilyen mi-

nőségében jobbára fagyott holttestként látjuk a vásznon. Es ő a megszarolt, sáttáni gonosz nővér is.

A játék tényleg parádés. Minden együtt van a fagyasztható pszicho-thrillerhez. Anthony Perkins-teljesítő skizoid mindenes, tolokocsihoz láncolt diabolikus professzor, korlátolt rendőrök és a végsőre érkező férj. A dramaturgia klasszikus hagyományainak megfelelően szerepüket sejtető félelmetes tárgyak: piszkavas, medvecsapda, önmagától játszó zongora. Elvezetünk egyáltalán nem rontja sőt! talán fokozza az a néhány dührohám, amit akkor kapunk, amikor a rendőrök nem látnak a szemüktől, vagy amikor nem értjük, hogy hogyan kerül a holttest a padlásról hősnőnk ágyába. Vitan felül fokozza a hatást a kitűnően fényképezett iszonyú hideg tél, a visszafogott hollywoodi masinéria és a szellemes megoldások. Kránicz Sándor



Táblaerdő A nem kívánt színlapokat most a fehér hólepel jótékonyan eltakarja — más kérdés a csatak, latyak, de hát az egyszer eltűnik. Megint más kérdés, amit a téli pihék sem álcázhatnak. Gyenes Kálmán fotómontázsa a hovatovább városképi jelentőséggel bíró reklámtáblaerdő-jelenségre figyelmeztet. Ez is egy színlap. Tetszik?